2-a Jaro, N-o 26 (78)

APERAS S.A.T. SEMAJNE

25. Marto 1926

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

Sidejo de la Redakci-Komisiono: Colmstrasse 1, Leipzig-Stötteritz (Germ.)

Sidejo de Ekzekutiva Komisiono de SAT 23, rue Boyer, Paris XX

Administranto: R. LERCHNER Colmstrasse 1, Leipzig-Stötteritz

MODERNA TURKIO

(Elĉerpindaj notoj el raportoj kaj kelkaj intervjuoj de direktoro de Komerca Instituto el Anhora Aĥmed-Numir-Reŝid, kiuj plej karakterizas nuntempan Turkion)

La turka revolucio — eldiris la raportinto —, esence estas la revolucio kontraŭ sultanismo, kontraŭ la dominado de grandaj ŝtatoj, kontraŭ la konservema eklezio kaj la ideologio de malnova vivordo. La reformo de la lasta tute miskomprenigas la klerajn eŭropanojn. Ili estas konsternitaj vidi la turkojn, kiuj anstataŭ turbanoj kaj ĉadroj vestas siajn kapojn per eŭropaj ĉapeloj kaj al la virinoj permesas edziniĝi kun eŭropanoj, lerni dancojn kaj apud la preĝejoj konstruas la teatrojn . . .

La eŭropanoj ĝis nun studas la landon laŭ la skalo de feŭdala-teokratia vivordo, aprobata de islamo; ili ankoraŭ havas hereditan imagon pri la turko, kiu nepre devas sin vesti per turbano kaj ŝalvaroj[1]) kaj ĉirkaŭi sian domon per alta barilo. La vivo renversas unu post la alia ĉiujn teoriojn, kiuj tiom plaĉas al konservemaj historiistoj.

Nun Turkio jam trovis sian vojon al progreso kaj atingis gravajn sukcesojn en konstrua laboro por la nova vivordo. Turka valuto estas stabiligita, — tio estas la plej granda sukceso de nova registaro. En ĉiuj branĉoj de l' industrio kaj agrikulturo estas konstatebla rapida progresado. La uzinoj por konservaĵoj pligrandigis lastjare sian produktadon je 280 %. Kotonaj plantejoj pligrandigis la rikoltojn de 7000 ĝis 235 000 pakaĵoj ĉiujare. Tabakaj plantejoj kiuj antaŭe havigis por merkato ĉirkaŭ 65 milionojn da kg. nun produktas pli ol 100 milionojn da kg. Kun febra rapideco konstruiĝas la fervojoj kaj longaj tuneloj. Anstataŭ 3 bankoj nun funkcias 11 naciaj bankoj (al eksterlandanoj nun apartenas en Turkio 21 bankoj).

La revolucia registaro nuligis 12 % sultanan imposton por rikolto de l' vilaĝanoj, kiu estis la kaŭzo de kreskanta pauperismo de l' popolo; ĝi kreis novan 8 % imposton nur por la eksportotaj rikoltoj.

Nova ĉefurbo — Anhora — en proksima pasinto nur malgranda urbeto kun 30 ĝis 35 mil. da loĝantoj, nun rapide vastiĝas. Dum lasta jaro estas konstruitaj 1 476 novaj domoj kaj komencitaj por la konstruo — 831 domoj. Ĉirkaŭ la urbo aperis amaso da freŝe konstruitaj vilaoj.

La grandajn sukcesojn al la revolucio turkoj ŝuldas ankaŭ en kultura vivo. La buĝeto de ministerio por popola klerigado estas la plej granda post tiu de l' militafera ministerio. La ekleziuloj neniom influas ŝtatajn aferojn. La monakejoj estas likviditaj, la eklezia lernejoj ne plu ekzistas; estas malpermesita la pluredzineco. La virino ricevis ĉiujn civilajn rajtojn kaj baldaŭ estos ricevonta ankaŭ la balotrajton . . .

Rapide kuras la trajno de turka revolucio, tirante la tutan landon sur vojo de l' progresado. Ne povos haltigi tiun trajnon eŭropaj potenculoj, kies ideologoj nun tiom bedaŭras pri "dekadenco de turka kulturo". Jam eŭropaj metropoloj serioze konsideris tiun danĝeron por siaj kolonioj en Azio, kiun kreis ŝajna agresemo de panislamismo flanke de malforta, diverslingva kaj kaduke dekadenca turka monarkio. Sed nun tiu danĝero reale kreiĝas el la fakto mem, ke ekzistas renovigita Turkio, kiu liberiĝis el katenoj de islamo, entombigis la malnovan vivordon kaj ĉiam daŭrigas la aferon de sia politika kaj kultura liberiĝo . . .

N. Krassovskij.

[1]) ŝalvaro = turka fasono de larĝaj pantalonoj.

Karlo Marx

La konfesiuloj havas sian dion, siajn sanktulojn kaj diablojn, kaj ankaŭ siajn sanktajn librojn — la evangelion.

Ni proletoj — sendiuloj, ni ankaŭ havas dion — ĝi estas la feliĉo de homaro; ni havas sanktulojn — jen niaj grandaj gvidantoj, kaj iliaj verkoj — jen nia evangelio; diablo estas por ni la ekspluatanta subpremo.

Unu el niaj sanktuloj estas Karlo Marx.

La 17. marto ĉiu proleto devas transflugi pense al London, kie antaŭ 43 jaroj finigis sian vivon tiu giganto. Li elspiris animon sidante apud sia skribtablo, apud kiu li kreis siajn verkojn — nian evangelion.

Kiu estas Karlo Marks?

Por burĝaro li estas geniulo — unu el multaj. Por proletaro — jen unu el la plej grandaj batalantoj — jen ti-kiu transmetis la proletan batalon el la regiono de sentimento, el regiono de revoj kaj utopio en la sferon de granita realeco.

Kiel scienculo li eltrovis la leĝojn de produktad-evolucio, li montris la rektan vojon al klara estonto de l' homaro.

Kiel politikulo li estis neskuebla stimulo de pura, senpardona batalo je liberigo de proletaro. Dum 45 jaroj de sia agado li estis la nelacigebla gvidanto kaj konsilanto de proletaro; li gardis kontraŭ la eliro en erarvojon de iluzioj, li gardis kontraŭ vadado en marĉo de oportuneco.

Kaj kiel homo? Karaktero pura kiel kristalo. Li rezignis de la brilanta kariero, kiun li akirus, se li jungus sian talenton en burĝaran veturilon.

La vivo — jen vico de zorgoj kaj ĉagrenoj, — la vico de ekstrema mizero. Dum tutaj monatoj li devis restadi hejme, ĉar li ne havis vestaĵon kaj ŝuojn. Malbona nutraĵo detruis lian digestorganon. Longdaŭrantaj malsanoj ne forlasadis lin, tamen li laboris en tiel teruraj cirkonstancoj tutajn noktojn, li laboris por proletaro.

Sed por tiu titano ne ekzistis korpaj doloroj. Li suferis pli peze pro kvereloj

en proletara medio, pro malsukceso de proleta batalo. Alrigardita al sia aŭroro, al la Mondrevolucio — li ne estis feliĉa ekvidi ĝin.

Kial ni devas soleni ĉi jartagon? Ne pro ia idolista adorado? Solenante, ni pripensas liajn principojn, tiel por ni gravajn — ni memorigas lian vivon, en kiu ni havas ekzemplon por ni — ni fortiĝas en konvinko, ke nia ideo estas grandega sed ankaŭ reala. *(5568).*

Ligo de Nacioj kaj pacemo!

Vidu la tabelon, kiu iom senmaskigas la organizaĵon.

a — por unu milo (1000) da enloĝantoj okupas en armeo, krom mara kaj aera ŝiparo.

b — ĉiu loĝanto por militafero kalkulante maran kaj aeran ŝiparon elspezas.

	a Homoj	b Or. rubl.
Britio	8	24,58
Francio . .	12,3	13,70
Polio	9,7	11,27
Rumanio . .	10,9	8,71
Latvio . . .	12,8	7,32
Estonio . .	16,7	7,10
Finnlando .	8,1	6,97
Japanio . . .	5,4	5,21
USSR	3,4	2,91

Imperialismo de Britio kaj Francio kiel vi vidas el supra tabelo metas egan pezon ne nur sur ŝultrojn de laboristoj kaj kamparanoj de sia lando, sed ankaŭ sur loĝantaron de Polio, Rumanio, Latvio, Estonio, kaj Finnlando, kiuj estas kvazaŭ ĉenhundoj de la imperialistoj por gardi ilin de malamata USSR kaj por ebla atako kontraŭ ĝi.

Estas necese aldoni, ke en ĉi landoj por militelspezoj konsistas 25—50 proc. de ilia regna buĝeto dume en USSR malpli ol duono de buĝeto (407 247 000 rbl. el. 998 972 500 rbl. en jaro 1925).

Ĉu ne pravas Sovet-Unio ne deziranta eniri Ligon de Nacioj — ne loko ornamas homon, sed la homo ornamas lokon! *SAT 3409*

Rakoŝi-afero en Hungario

Pasint-jare, fine de septembro en Budapeŝto (Hungario) estis malkovrita grava sekreta kom. movado, kaj nun baldaŭ estos la ĉefproceso de la t. n. Rakoŝi-afero. Certe la tutmondan, revolucian SAT-anaron interesas ĉi afero, precipe tiam, kiam ni prezentas al vi k-don Rakoŝi, kun kiu jam la SAT-anaro en Moskvo dum la jaro 1922 havis gravan aferon. Tiam li estis la sekretario de Ekzekutiva Komitato de Komintern. K-do Lanty en sia tiutempa artikolo "Tri semajnojn en Rusio" detale priskribas la konatiĝon kun li (S. R. 4. jaro n-o 3 [33]). Tiam li ankoraŭ estis tro skeptika koncerne esp. kaj la tutan SAT-movadon.

Sed la tempo pasas, ŝanĝiĝas, kaj la aferoj tiel sinsekvis, ke post 3 jaroj li certe pensadis pri la revoluciemo de la esp. laboristoj, ĉar en la kom. movado, kies gvidanto li estis, estas troveblaj 6 aktivaj esp. gefratoj, eĉ preskaŭ ĉiuj estas SAT-anoj. Tiu ĉi ekzemplo por la grandaj internaciistoj kaj al k-do Rakoŝi estas tre bona pruvajo, kaj per ĉi afero ni pruvis, ke la laboristaj esp.-istoj, la SAT-anoj unue estas revoluciuloj kaj nur poste esp.-istoj. Tiu ĉi SAT-ana ago certe pli valorigis nin por la laboristaro. Se ĉi-specaj okazintaĵoj en SAT-anio plioftiĝos, ni certe atingos la respekton de la tutmonda proletaro. Kaj pro ĉi aferoj ni konatigos resume la aferon.

En Eŭropo la reakcio unue en Hungario prezentiĝis al la mondo, kie post la renverso de la proletara diktaturo la fiblankistoj plej sange montris ilian tre bone praktikan metion en 1919—1920—1921 tre multe da veraj revoluciuloj estis mortigitaj. Sed el la Rakoŝi-afero oni jam povas konstati, ke la reakcio iom malfortiĝis, eĉ nun la frankfalsigado pli malfortigis ilin. Sed ni vidu la faktojn.

En 1925 la 22. sept. la fama hungara polico kaptis kelkajn k-dojn, kiuj estis la gvidantoj de sekreta kom.-movado. Por la polico tre granda sukceso estis, ĉar la kaptitoj vere estas valoraj revoluciuloj. La fiburĝaj gazetoj ĝoje trumpetis al la tuta mondo, ke la hungara polico denove savis la tutan mondon, la sanktan nunan sociordon. Ho ve!

La plej valora "ĉasaĵo" estis k-do M. Rakoŝi, kiu dum la hungara proletara diktaturo estis popol-komisaro kaj pro ĉi funkcio estis jam "In effigie" (juĝita neĉeestanta la proceson) je morto kondamnita, sed post la renverso, li rifuĝis kaj en Rusio havis tre gravajn funkciojn.

Sed lasttempe sekrete revenis Hungarion, por organizi la ekziston de evtl. legala kom. partio.

La dua valora k-do estas k-do Z. Weinberger, kiu kiel juna laboristo, pro organizo de junulara kom. movado, en 1920 estas kondamnita je 15 jaroj da karcero (li tiutempe estis nur 18 jara) de la blanka juĝistaro, kaj kiel "ŝanĝito" li estis liberigita per la rusa registaro, el la blanka karcero. Krom ili, ankoraŭ estas kaptitaj 40 gek-doj, kiuj — laŭ la polico — ĉiuj partoprenis la sekretan kom. movadon.

La tuta afero havis tre grandan intereson kaj simpation en la tuta mondo. La proletoj ĉie ekmoviĝis, kaj en la reakcia Hungario ekspiris la proletoj. La reakcia registaro — kiu jam tiutempe falsigis la fr. frankojn tre ekĝojis pri la afero, nova venĝo, nova proletara buĉado — klopodis rapide aranĝi la tutan aferon. Jam tiel estis, ke post la polica turmentado sekvos la per pendumila morto al la unuaj kaptitoj.

En Hungario ankoraŭ la tiel nomata "Tuj juĝanta" juĝmaniero ekzistas (stataria juĝo). Per tiu ĉi "maniero" la juĝistaro devas juĝi dum 48 horoj, ĉu je morto, aŭ eldiri, ke tiu ĉi afero ne koncernas la statorian juĝistaron. Per tiu ĉi "metodo" la fiblanka registaro volis atingi tion, ke rapide estu arangita ĉio, kaj kiel ekzemplo estas por la aliaj kaptitoj, kaj por la estontaj eble "kulpontoj".

La tago de la stataria juĝado estis la 14. novembro kaj la plej severa "neŭtrala" juĝistaro estis komisiita por aranĝi la aferon, la proceson nur povis ĉeesti nobeluloj, advokatoj kaj kelkaj familianoj. Granda intereso en la tuta lando, sola paroltemo kaj demando estis nur "Ili". Kio estas? ĉu vivo aŭ morto? En la fabrikoj, laborejoj kaj lab. hejmoj nur pri la rapida juĝmaniero oni povis aŭdi la ofte tre akran parolon. La juĝejo kaj ĝia ĉirkaŭaĵo estis plenigita de policistoj. Silenta atendado en proletaj rondoj en la tuta lando. La hungara proletaro — kiu per la eksterlandaj proletaroj, demonstracioj, kunvenoj kaj deklaracioj, kiujn la plej diversaj internaciaj proletaroj kaj sciencaj organizaĵoj sendis al la hungara registaro, pro la vivsavo de la enkarcerigitaj proletoj — estis tute ribelema kaj jam estis aŭdeblaj vortoj — ke io devas okazi, se morto estos. — Kaj antaŭ la juĝistaro la 5 gek-doj: Rakoŝi, Weinberger, Ory, Gögös kaj Haman (la lasta estas esp-istino) vere revolucie kondutis sin. Ili faris tre grandan propagandon por la revolucia proletara movado. La prokuroro, ĉiumaniere volis morton, sed ne sukcesis. Dum la tria tago, kiam la juĝistaro devis juĝi aŭ decidi, deklaris sin, kiel ne koncernato de la afero, do sekve ili ne povis juĝi, sed la tutan aferon transdonis al la orda juĝado.

La vivo jam estas savita de ĉiuj gek-doj kaj tiu ĉi granda sukceso estas dankinda nur al la tutmonda proletaro, kiu per ĝia solidareco savis la vivojn de la veraj revoluciuloj. Nun la gek-doj en la teruraj hungaraj karceroj atendos la baldaŭan proceson de la afero. Kaj grave estas, ke ĉiuj SAT-anoj sciu pri la afero en kiu aktivaj SAT-anoj estas grave interesataj.

Pri la okazontaĵoj en ĉi afero estos donataj pluraj informoj. *233466*

LA REDAKCIO

ATENDAS MANUSKRIPTOJN PRI LABORISTA MOVADO, LABORISTA ESPERANTO-MOVADO KAJ VIVKONDIĈOJ, PRECIPE EL NORDAJ LANDOJ (DANIO, NORVEGIO, HOLANDO KTP.), OKCIDENTAJ KAJ TRANSMARAJ LANDOJ

Militŝipoj

Lastatempe la brita registaro publikigis detalojn pri la militŝiparoj de la sep grandaj landoj (great powers), jen la detaloj. Usono havas 99 militŝipojn pli ol Granda Britujo! Brita Imperio 444, Usono 543, Japanio 222, Francio 219, Italio 247, Sovet-Unio 176, Germanio 87.

Estante konstruata aŭ konstruota. Brita Imperio 35, Usono 36, Japanio 62, Francio 127, Italio 55, Sovet-Unio 30, Germanio 1. *Jack Cooper (5575)*

"Teno"

Legante la surskribon ne cerbumu pri ties signifo, ĉar ĝi ne estas la substantiva derivo de la vorto "teni". "Teno" estas la du komencsilaboj kunmetitaj de la germanaj vortoj "Technische Nothilfe" kio signifas esperantlingve: "Teknika helpo en Mizero". Do, ni koncize konservu la vorteton "Teno".

Post la germana revolucio 1918 la burĝaro, reekspirinte iom pli senzorge, spertinte, momente esti savita, ĝi tuj komencis ofensivi kontraŭ proletaro. En 1919 fondiĝis en Germanio (ĉu en aliaj landoj samspecaj organizaĵoj ekzistas mi ne scias) la supre nomita organizaĵo, kiu havas la taskon helpi al homoj troviĝantaj en danĝero. Ekz. ĉe brulado, inundoj ktp. "Teno" tuj ekfunkcias.

Antaŭ ĉio "Teno" helpas tiam, kiam la komunaj interesoj de la germana popolo estas atakataj.

Nu, ni ja scias, ke la "komunaj" interesoj ĉiam estas la interesoj de la regantaj subpremantoj. Ni jam citis, ke "Teno" ekhelpas dum katastrofoj kaj kiel eĉ grava katastrofo oni konsideras la strikon de la laboristoj se ili, ekstreme ekscitiĝinte starigas sufiĉe modestajn postulojn plej ofte rifuzatajn de la labordonantoj. La striko estas detruiga por la popolo (aŭ ĉu nur por certaj popol*anoj*?) kaj helpi nun devas nia "Teno".

Ekz. se la laboristoj de iu uzino aŭ minejo strikas, tiam la "Teno-anoj" estas alvokataj. Ili ricevas la saman salajron kiel la anstataŭataj laboristoj kies lokojn ili okupas. Krom tio la organizaĵo prizorgas kaj ekipas ilin per ĉiuj necesaj rimedoj.

La "Teno-anoj" estas dum ilia laboro ŝirmataj de la policistaro (!) kaj laŭnecese oni eĉ disponas militistan potencon al ili. Pro ĉi-ĉio la germana proletaro nomas la "Tenoanojn" ankaŭ "ŝtate organizita strikrompistaĉaro" kaj la esprimo parolas por si mem.

La vera fizionomio de "Teno" kaj de la burĝaro tiom "idealisme" konstruinta ĝin ekkonebliĝas tiam, kiam oni legas en la burĝaj gazetoj, ke ĉi tiuj leĝe organizitaj strikrompantoj estante nur malmultoblaj tamen produktas pli multe kaj laboras pli intense ol pli granda kvanto da momente strikantaj laboristoj. Ĉu vi, kamarado leganto komprenas? La germanaj laboristoj, por plibonigi la situacion nur bezonas pli laboregi (12 horoj ne sufiĉas) laŭ modelo de "Teno", anstataŭ ĉiam nur postuli.

La membreco de "Teno" estas senpaga, ĉar la organizaĵo ricevas ŝtatan subvencion. Kaj tiun subvencion liveras la proletoj pagante impostojn kaj tiel la burĝaro ĉiam bone scias ruze kaj perforte savi sian putran pozicion malfortigante la rimedojn de la laboristaro. Ĉiam la kapitalismo kreas al si novajn kolonojn de sia ŝanceliĝanta konstruaĵo — kvazaŭ forkurante antaŭ la morto. "Teno" estas unu el tiuj kolonoj; ĝi "tenas" ĉi sistemon, kiun forigi ni povas nur per la sama maniero aplikata kontraŭ ni.

Ĉiam ni devas malfide observi la ŝtatajn instituciojn de la burĝaro. Tion ankaŭ konsideru la laboristoj ankoraŭ troviĝantaj en la "neŭtral"-esperantista tendaro kiuj — eble nekonscie — neŭtralmaniere opinias tion bona, kio ŝajnas esti tia. Ne neŭtralismo sed klasbatalo — observado de la faktoj kaj konsekvenca ago estas la devizo. *Sao (3414)*

Nova artifiko de industriistoj

En la plej granda industria loko de ĉekoslovaka karbregiono Mor.-Ostrava-Karvina, la karbbaronoj kaj aliaj fabrikposedantoj komencis sisteman batalon kontraŭ la plej granda en Respubliko ĉekoslovaka laborista kooperativo "Budoncnost" (Estonto). La nomita konsumejo kalkulas 60 000 membrojn provizante laboristojn per diversaj objektoj de vivnecesaĵoj. Malgraŭ la malbona situacio ekonomia kaj pere de tio malforta aĉetpovo de laboristoj, la kooperativo staras firme kaj regulas prezojn de ĉiuj objektoj. Konsumejoj montriĝis kiel bona kaj akra batalilo en luktado de laboristaro por ĝia emancipado. Precipe dum strikoj la konsumejoj helpas al laboristoj.

Labordonantoj komprenis tion kaj volante malhelpi ilian bonan agadon, uzas ĉiujn rimedojn por neniigi ĉi kooperativan movadon. Oni sendadas ĝendarmojn kaj oficistojn por kontroli, ĉu en la konsumejoj oni ne vendas ankaŭ al nemembroj.

Nuntempe venis al industriistoj bona ideo fondi la fabrikajn konsumejojn. Ili faris tiel en Vitkovice, plej grandaj ferkaj ŝtalfabrikejoj de Ĉekoslovakio. Por ĉi konsumo ili donacis tutan domon kun hejtado, lumigado kaj akcesoraĵo. Imposton kaj personojn okupitaj en la dirita fabrikeja konsumejo, pagas la fabrikestraro je konto de administrado de la fabrikejo. Pro tio ili povas pli malmultekoste vendi siajn objektojn ol la aliaj vendejoj, kvankam duaflanke, la nomita uzino estas konata pro siaj malbonaj kondiĉoj sub kiuj la laboristaro devas perlabori sian malgrandan salajron.

Per fondado de fabrikkonsumejoj ili deziras malhelpi kaj neniigi batalkapablecon de laboranta klaso. En okazo de striko ili vendus la vivnecesaĵojn eĉ por la prezoj subproduktaj, nur por dokumenti, ke la mastroj estas pravaj sed ne postulo de laboristaro. Per vendado je partopago ili entute subigus siajn laborantojn, kiuj ne povus kontraŭstari al la aroganteco de la kapitalistoj. Kapitalistaj argumentadoj, ke la laboristaj konsumejoj vendas tro multekoste estas — kiel oni oficiale konstatis — aĉa malvero. El ĉiuj distriktoj de Ĉekoslovakio, la konsumejoj laboristaj en regiono Mor.-Ostrava-Karvina vendadas por prezoj plej malmultekostaj. Do konsumejoj fabrikejaj estas entute senbezonaj kaj servas nur al jugigo de laboristaro. La anoj organizitaj en kooperativoj ne sidos je tia kaptilo. Organizaĵoj profesiaj komencos baldaŭ la batalon kontraŭ ĉi nova danĝero. *Sedzimir Josefo.*

Britaj komerc-raportoj

Antaŭ nelonge publikigitaj raportoj montris por la antaŭa jaro superon de importaĵoj rilate al eksportaĵoj ĝis la sumo de 385 mln. da funt. sterl. (britaj), kaj la kapitalista gazetaro faris grandan kriegon pri la malprosperecо de brita industrio. Tamen la ĵurnalo de la komerc-komisiitaro (Board of Trade Gazette) detaligis ke, kiam "nevideblaj" eksportaĵoj estas enkalkulataj, la tutaj eksportaĵoj superas importaĵojn per 28 mln. da funt. sterl.

Jen estas la kunmetaĵo de la nevideblaj eksportaĵoj:

	funt. sterl.
Senrabata enspezo de nacia ŝiparo	115 milionoj
Alilandaj ŝipaj elspezoj en britaj havenoj	9 „
Senrabata enspezo el transmaren proc.-elmeta mono	250 „
Procentaĵoj	40 „
Aliaj servadoj	15 „
	429 milionoj
Deprenanta supero de Registaraj elspezoj faritaj eksterl.	15 „
	414 milionoj

La korespondanta egalvalora supero de eksportaĵoj por la jaro 1923 kaj 1924 estis 153 milion. da funt. sterl. kaj 63 milion. da funt. sterl. respektive.

Eldonitaj antaŭkalkulaĵoj elmontras, ke en la daŭro de la antaŭaj kvar jaroj almenaŭ 500 milion. funt. sterl. estis procentelmetitaj alilanden de britaj kapitalistoj.

Multe evidentigas ĉi-tiuj ciferoj la modernan tendencon por fluigi kapitalon en enlandon kie estas malmultekosta laborpovo, kaj sekve agaj profitoj.

Komerceguloj ("Big Buseress") malgraŭ siaj insistaj vokoj por pagmalpliigo ĉe la laboristaro ne efikas tro malbone. La "Economist" en revuo de la raportoj de preskaŭ 1500 akciaj kompanioj aperigas, ke la meza procento de profito por 1925 estas 10,9 proc. — 50 proc. pligrandiĝo ol 1922. Ĉi tiuj ciferoj estas reprezentataj de la tuta industria kampo.

Metante la profiton por 1920 — la eksprosperiĝa jaro — kiel 100, la egalvaloroj por sekvantaj jaroj estas jenaj:

1921	1922	1923	1924	1925
79,9 %	56,7 %	74,0 %	76,9 %	85,8 %

Tamen dum ĉi tiu periodo la laboristoj suferas pagmalpliiĝon ĝis almenaŭ la sumo de 600 milion. da funt. sterl. ĉiujare, aŭ meze 1 da funt. sterl. ĉiu semajne for de ĉiu salajrgajnulo en tiu ĉi lando. Kiel diras la "Daily Herald" komentante je tiuj ciferoj: "Estis longa parolado pri ŝirmaj industrioj. La ciferoj malkaŝas ŝirman klason". *5829*

Ho, ĉion utiligas ja por si la piaj pupuoj;
Eĉ sur la sorĉomonto, ha, formiĝas tiaj grupoj.
Goethe.

Kresko de reakcio en Ĉeĥoslovakio

Inter la diversaj projektoj lasttempe prezentitaj en parlamento, gravan lokon okupas malaltigado de militservo. Laŭ militleĝo voĉdonita de parlamento en j. 1920 oni devas malaltigadi de tempo al tempo militservon. Jam en la jaro 1923 soldataro servis 18 monatojn. Nunjare la militservo estas faronta 14 monatojn. Diversfakaj militistoj komencis argumenti, ke por la kuranta jaro tio ne estas ebla. Simile opinias eĉ ministro de "Nacia Defendo" (nacia socialisto) Stríbrny.

Komence de januaro li kunvokis al Praha ĉiujn pli altajn militestrojn por interkonsiliĝi pri la dirita afero kaj prezenti sin al la ministro. El ĉiuj anguletoj de la respubliko kunveturis belege ornamitaj, diversrangaj oficiroj por prezenti sin al la ministro. Dietoj, veturo en unuaklasaj vagonaroj, pompo kaj aliaj nebezonaj sensencaĵoj kostis ĉirkaŭ 500000 kĉ., pagota de l' respubliko. Eĉ la oficiroj ne konsentis kun tiu ĉi banalaĵo kion la popolo devas pagi.

La fakaj generaloj asertas kaj asertas, ke mallongigo de militservo postulus pli bone ekzercitan armeon kaj por tio, necesas multe pli da oficiroj ol hodiaŭ. Ni ekrigardu kaj prijuĝu la diritajon laŭ jenaj ciferoj, ĉu ĝi estas prava.

En jaro 1921 estis en la armeo ĉekoslovaka 65 generaloj, en jaro 1925 jam 111. En jaro 1921 la stabaj oficiroj nombris 2903, en jaro 1925 la nombro kreskis ĝis 4973. En jaro 1921 malaltrangaj oficiroj estis 8133, tiu nombro kreskis ĝis 5545 en jaro 1925. En jaro 1925 la simplaj soldatoj estis 63008. Kontraŭ tio estis 10629 oficiroj, 11210 serĝentoj, 2500 longdaŭre servantaj suboficiroj, 33400 malpli junaj suboficiroj. Entute 57114 ranguloj. Do, super unu soldato unu oficiro. Kaj por la jaro 1926 oni postulas pli da oficiroj. Ĉu ne ridinde?

Al la parlamento, laboranta je la leĝo pri materiala plibonigo de la ŝtatoficistoj, instruistoj, juĝistoj k. a. prezentis al klerikaloj pere de ministro Nosek leĝprojekton, laŭ kiu la pastraro estas starigota en unu vicon kun laborantaj ŝtatoficistoj kaj ilia jam granda honorario estas altigota. Neatentante, ke konfirmo de tiu ĉi projekto kostos 60 milionojn da kĉ. pagota de la ŝtato, kiuj estos prenotaj el la buĝeto por plibonigo de sorto de la ŝtatlaboristoj. Konfirmo de tiu ĉi projektita leĝo signifus entute grandan malprogreson, reakcion kaj danĝeron por la socialismo. Ĝi estus unua paŝo al konkordato. Per ŝtatigo de la pastraro la eklezioj prenus oficialan karakteron kaj intermiksus ĉiam en aferojn ŝtatojn. Eĉ civitanoj kun la eklezioj nekonsentantaj devas tiel pagi impostojn je ilia kulto. Ĉiam nesategeblaj, ili postulas nemalmulton. Laŭ kategorioj, la salajro kreskus de 10000 kĉ. ĝis 23000 kĉ. pojare. Krom tio alfluas al ili enspezoj por la baptado, tombigado, messervo kaj multe da aliaj kromenspezoj. Dume la ŝtatlaboristoj de malaltaj rangoj vivas en plena mizero. Por komparo ni menciu, ke salajro de tiuj ĉi kaj de laboristoj ne superas pli ol 12000 kĉ. Sian postulon oni argumentas per tio, ke ili nune posedas multe da laboro kvankam tio ne estas vera, ĉar proksimume 30 % da loĝantaro fariĝis senkonfesiuloj kaj duono da edziĝoj kaj baptoj fariĝas civitane.

Laŭ statistiko, oni pagas por la bezonoj religiaj, t. n. kulto de eklezio romana-katolika 50000000 kĉ. Krom tio la respubliko pagas pluajn 10 milionojn da kĉ. al profesoroj de la religio je la mezlernejoj, 10 milionojn je tenado de militista pastraro kaj 50 milionojn kĉ. por kateĥetoj. Multe da mono englutas subtenado de teologiaj fakultoj, oficistoj en episkopaj oficejoj, pastraroj en malsanulejoj kaj ĉefambasadoro ĉe Vatikano. Oni povas diri, ke eklezio romana-katolika kostas pli ol 150 milionojn da kĉ. pojare, pagota de respubliko.

Pro tio la tuta progresema loĝantaro protestas kontraŭ ĉi projekto. Progresemaj organizajoj kiel "Libera Penso", "Centra Asocio de Instruistoj", "Laborista Akademio" kaj multe da aliaj eldonis proklamon, avertante publikon antaŭ la danĝero de la leĝprojekto. Klubo de socialdem. deputitoj postulas de parlamento:

1. Ŝtatigon de matrikoj t. e. depreni gvidadon de matrika enskribo al eklezio kaj transdoni ĝin al la politikaj instancoj (civitana matrikoficejo).

2. Nuligon de la kongruo, t. e. aldonpago el la buĝeto por iu ajn eklezio.

3. Estu farita leĝo, ke la eklezioj pagu mem ĉiujn siajn elspezojn el propra poŝo.

Dependas nun de tuta loĝantaro, ĉu la klerikaloj atingos sian celon. La monon oni povos uzi por pli bonaj celoj.

Sedzimir Josefo.

Notoj el Britio

Laŭ oficiala statistiko la kostoj de la vivrimedoj estas nun 180 kompare je 100 en 1914. Jen la ĉiutaga salajro, en ŝilingoj, de la karbministoj en la diversaj regionoj kiun la karbposedanto intencas malaltigi:

Regiono	1914	1925	+%
Scotland.	6/8.88	10/2.60	51
Northumberland .	6/2.17	9/2.63	49
Durham.	6/2.55	9/11.49	60
South Wales & Mon	6/9.22	10/8.90	59
Yorks, Notss. Derbyshire, Leicester, Cannock Chase and Warwick . .	6/7.75	10/10.98	64
Lancs. N. Staffs. and Chesire . . .	6/0.25	9/11.91	66
North Wales . . .	5/10.04	9/1.31	56
Great Britain . . .	6/5.64	10/4.85	60

Ne forgesu, ke tiu estas la meza salajro kaj enhavas la pli altan salajron de la oficisto (krom tiu de la estro kaj la subestro); ke la karbministo ne laboras ĉiutage; kaj ke la kosto de iloj, pulvo kaj asekuro plue malaltigas tiun sumon. *488*

La Plebsa Ligo eldonas tie ĉi du gravajn lernolibrojn "Skizo de Eŭropa Historio" kaj "Edukado en Sovetio" verkita de Scott Nearing ĵus reveninta el tiu lando.

Jen faktoj ĵus donitaj de T. Johnston, M. P. pri la jutlaboristoj en Bengalo. Laboristo ricevas pojare 12,5 funt. sterl. La dividendo meza dum 10 jaroj por ĉiuj jutfabrikejoj estis 90 proc. Unu, la Kinanison Mill, en 1920 pagis 400 proc.; en 1924, 160 proc. Virinoj kaj knabinoj ricevas ĉiusemajne 3,4 ŝil; teksistoj 9 ŝil. ĉiusemajne. *488*

La inĝeniera metio en Anglio

Unu el la plej gravaj industrioj en Anglio, nuntempe, nome tiu de la inĝeniera metio, estas en la mezo de granda krizo.

La diversaj dungistoj insistas, ke laboristoj laboru pli da horoj, kaj samtempe akceptu malaltigon de salajro.

La preteksto estas, ke en la konkurado kun aliaj landoj, Anglio ne povas produkti diversajn maŝinojn, aŭtomobilojn, pres-maŝinojn sufiĉe malkaraj por trovi novajn aĉetantojn, aliflanke la laboristoj en la inĝeniera metio, nuntempe ricevas la mizeran salajron de £ 3 0/11 po semajno de 47 horoj, kaj tiu sumo estas konsiderita abomena; ĉar la laboro nun iĝas pli kaj pli preciza en karaktero.

Ekzistas inter la vicoj de la inĝenieroj multaj senlaboruloj, pro tio la diversaj metiaj unuiĝoj aŭ sindikatoj forte kontraŭstaras malaltigon de salajroj, kaj plilongigon de la labortago.

Unu el la plej bedaŭrindaj aferoj, kiuj ekzistas en la inĝeniera metio estas, ke tro multaj unuiĝoj troviĝas en la sama metio, ekzemple, inĝenieroj diversspecaj povas aliĝi al 40 apartaj unuiĝoj, kaj ŝajne, ĉiu unuiĝo penas havigi aparte por siaj anoj la plej bonajn kondiĉojn kiuj estas haveblaj, kaj pro tiu fakto, en multaj okazoj la laboristoj estus facile venkitaj.

Tamen nuntempe oni celas ordigi tiun malbonan staton al pli bona, kaj baldaŭ en la estonteco la diversaj unuiĝoj havos oportunon voĉdoni pri la taŭgeco de unu granda unuiĝo por la tuta inĝeniera laboristaro. Antaŭ la granda milito la inĝeniera metio okupis la plej unuan lokon en la rolo de graveco en Anglio, nun ĝi okupas la duan.

Estas la konstrua metio, kiu prosperas pli bone ol la alilaj metioj.

Multaj konstruaĵoj, kiel hoteloj, teatroj, grandegaj oficejoj, kinomatografejoj, ktp. aperas rapide unu post la alia, kaj tiu donas multe da laboro al la konstruaj laboristoj, sed ensorbigas malmultajn inĝenierojn.

Nun oni devas atendi la rezulton de la voĉdonado pri la unuiĝo de la malgrandaj unuiĝoj al unu granda enhavanta ĉiujn laboristojn kiuj laboras en la metio, ĉu li estas konsiderata lertulo aŭ ne, kio tute ne gravas en la batalo por pli bonaj laboro kaj vivkondiĉoj.

Verkis *S-ro S. W. Brown.*

≡ DISKUTEJO ≡

Projekto de programo

de SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA (SAT) Proleta Esperanto-Organizaĵo Unuecfronta por interservo kaj kultureduko reciprokaj.

Ĉe la V. kongreso de SAT estis elektata komisiono, kiu havu kiel taskon finstudi sufiĉe detalan programon de nia organizaĵo. Sed tiu komisiono memkompreneble ne pretendas rezervi al si la rajton pridebati la temon, kaj ĉiu SAT-ano povas do diri sian opinion, ĉu per kritikoj, ĉu per sugestoj.

La ĉi-suba projekto resumas koncize la ideojn; kiuj gvidis la pionirojn SAT-anojn kaj la taskojn, kiujn pli malpli trafe ili penis plenumi.

Post larĝa diskutado en la gazeto kaj debato ĉe la VI. kongreso, definitiva teksto de programo povos esti akceptata — kaj tradukata poste nacilingven por ke la celoj de nia organizaĵo estu ĝuste kaj larĝe diskonigataj en la proletaraj medioj.

La 1. aŭgusto 1921, en la I. kongreso de la revoluciemaj esperantistoj, okazinta en Prago samtempe kun la XIII. Universala Esperanto-Kongreso, estis fondita universala organizaĵo sub titolo "Sennacieca Asocio Tutmonda", kiu sin bazas sur la sekvantaj konsideroj.

I. HISTORIA NECESECO DE LINGVO UNIVERSALA

1. Kapitalismo kaj lingvo universala

La evolucio de l' kapitalismo pli kaj pli detruas la barojn inter la popoloj. La kapitalista mondekonomio per fervojoj, vaporŝipoj, aeroplanoj, senfadenaj telegrafo kaj telefono najbarigas kaj intermiksas la plej malproksime loĝantajn naciojn kaj portas la dunaturajn konkeraĵojn de burĝa civilizacio en la plej kaŝitajn angulojn, al la malplej progresintaj triboj de la mondo. La imperialista epoko akcentigas tiun disvolviĝon: la potenca aparato de financkapitalistaj grupaĉoj, trustoj kaj karteloj, pli kaj pli interplektiĝantaj sur tutmonda skalo, kunligas la tutan homaron sub koncentrigita ekspluatado. La tiala giganta plimultiĝo de la interpopolaj rilatoj, la kreiĝo kaj plifortiĝo de milionoj da ligiloj diversspecaj inter la popoloj neelŝireble unuigitaj per komuna, tutmonda ekonomio, la kreskanta nombro de popoloj nove kulturiĝantaj kaj partoprenantaj al tiuj rilatoj, forigas ĉiam pli kaj pli la monopolon de la lingvoj de la grandaj kulturnacioj en la diversaj aferoj de ekonomia, politika kaj kultura vivo internacia. Tiuj naciaj lingvoj ĉiam malpli povas pretendi la rolon de komuna lingvo tutmonda; pli kaj pli sentebliĝas la neceseco de lingvo universala kiel komuna interkomprenilo.

2. Proletaro kaj lingvo universala

Samtempe kaj sammezure kun la evolucio de l' kapitalismo disvolviĝas, sur bazo pli kaj pli tutmonda, la klasbatalado de la proletaro kontraŭ ĝiaj premantoj kaj eluzantoj. La tutmonda interplektiĝo de la proletaj interesoj estas ankoraŭ pli forta ol de tiuj de la kapitalista klaso. La moderna industria laboro, kiu logike entenas sklaviĝon de la laboristoj per la kapitalistaro, en ĉiuj landoj senigas la proletaron je naciaj trajtoj. La laboristoj havas nenian patrolandon; oni ne povas de ili preni, kion ili ne havas. La venko de la laboristaro en unu lando instigas la proletan batalon en ĉiuj landoj; la malvenko de la laborista klaso en unu lando minacas la vivkondiĉojn de la proletoj de aliaj landoj; militiro de imperialista ŝtato en la kolonioj estas akompanata de pli forta premo sur la proletojn de la metropolo.

Ekonomian ekspluatadon kaj socian subpremon ofte akompanas, akcentigas, komplikas kaj maskigas nacia premo, perforto de pli granda nacio super nacio malpli granda, ekspluatado de koloniaj indiĝenoj kiel "malsupera raso". La multenombreco de la lingvoj kaj dialektoj multe fremdigas la homojn unuaj de la aliaj kaj plifaciligas perforton kaj ekspluatadon.

Nenian konfirmon de naciismo la proletaro subteni povas, — kontraŭe, ĝi subtenas ĉion helpantan al forigo de la naciaj diferencaĵoj, al disfalo de la naciaj baroj; ĝi subtenas ĉion kiu pli kaj pli densigas la ligojn inter la nacioj, ĉion kondukantan al la asimiliĝo de la popoloj.

Se la burĝaro pli kaj pli ofte bezonas kaj uzas internacian lingvon, la laborista klaso milope pli urĝe bezonas tian instrumenton por sia klasbatalo.

3. La solvo de la mondlingva problemo

La bezono ekzistis; ĝi postulis solvon. Meze de la alta perfektiĝo de la teknikaj inventaĵoj kaj vasta aplikado de la gravegaj, modernaj scienceltrovaĵoj — pli kaj pli kreskas la neceso de teknika perfektiĝo de la lingvo. La elemento de internaciaj vortoj, pli kaj pli enpenetranta en la naciajn lingvojn, la pli kaj pli granda racionalizado de la lingva strukturo, kreskanta pro la intensiĝo de la moderna kulturvivo, montris la vojon por kreo de lingvo internacia. La naturan procedon de la intermiksiĝo kaj asimiliĝo la homoj plene povas akceli kaj intensigi, se ili ĝuste konstatas la vojon de la plua evolucio. Tial jam nun estas starigeblaj iaj normoj de la estonta lingvo universala kaj ĝiaj elementaj formoj, validaj por la proksima epoko. *Sed la solvo de la demando pri lingvo interpopola ne estas pure filologia tasko, sed ankaŭ grandparte socia problemo.*

Dum la daŭro de la lastaj tri jarcentoj, multnombraj penoj por artekrei lingvon tutmondan estis faritaj. Sed nur unu sistemo, *Esperanto,* publikigita unuafoje en 1887 de D-ro L. L. Zamenhof, formita el la naturaj vortradikoj koincidantaj en la plimulto de la plej kulturaj lingvoj de la mondo, kaj samtempe konstruita laŭ simpla, sed logika kaj severa skemo de vortformado, dum daŭro de sia longa praktika aplikado en ĉiuj regionoj de la vivo, tekniko kaj literaturo perfekte pruvis sian absolutan taŭgecon kaj vivkapablecon kaj atingis vastan disvastigitecon en ĉiuj landoj kaj kontinentoj, en okcidento kaj en oriento.

II. ESPERANTO KAJ PROLETARO

1. Esperanto eniras la socian vivon

La vasta tutmonda movado, kreita de la lingvo esperanto, jam delonge ĉesis esti pure lingvista, sed transirante sur la socian kampon, ĝi penetris ĉiujn sociajn klasojn, kiuj nature ĝin praktike uzas por siaj klasaj interesoj.

2. Lingvo universala, produktaĵo de kapitalismo, sin turnas kontraŭ sian kreinton

La kapitalismo, kies senlima etendiĝo kreis la bazon por liberigi la homaron kaj por unuigi la popolojn dividitajn ne povas mem plenumi tiun taskon, ĉar ĝiaj internaj kontraŭdiroj pli kaj pli akriĝantaj — inter produktado kaj distribuado, inter kapitalo kaj laboro, inter produktadordo socia kaj propraĵ- kaj alproprig-sistemo privata, inter tuteco de mondekonomio kaj malvastaj grupinteresoj — ĵetas la sistemon de krizo al krizo kaj de internacia milito al internacia milito. Tiel la kapitalismo detruas periode, per teruraj mondmilitoj, la ĝermojn kaj radikojn, de ĝi mem kreitajn, de tuthomara kulturo. Pro tiu duobla karaktero de la kapitalista kulturo, esperanto en la manoj de la burĝa klaso povas esti nur trompo, blufo aŭ ludaĵo; kaj en tiuj kazoj, kie la burĝaro esperanton serioze uzas, ĝi utiligas ĝin por siaj klasaj celoj *kontraŭ la proletaro.*

La espero, ke la kapitalismo ĝenerale utiligos esperanton por la bono de l' homaro, estas naiva iluzio. Esperanto ne povas esperi sukceson per klaso, kies intereso estas *milita* internacieco. Kaj esperanto estas mem dutranĉa glavo en la manoj de la ekspluatistoj, ĉar lastfine la uzado de lingvo universala eĉ flanke de burĝaro plifortigos la internaciajn, kontraŭkapitalistajn tendencojn en la popolamasoj.

3. Esperanto je servo de burĝaro

Naciaj ŝovinistoj per esperanto faras nacieman propagandon por siaj respektivaj registaroj kapitalistaj. Pastroj ĝin aplikas por disvastigo de la eklezaj trompoj, por stultigo de la popolo per ĉielaj sensencaĵoj kaj por ŝirmado de la reala, surtera ekspluatado kapitalista. Policanoj ĝin uzas por pli efike persekuti la proletajn batalantojn sur internacia skalo. Burĝaj pacifistoj ĝin utiligas por disvastigi la trompajn ideojn de interklasa harmonio kaj de tiel nomata "interna ideo de esperanto", celante solvi ĉiujn sociajn kaj naciajn malfacilaĵojn de la nuntempo per enkonduko de esperanto, kaj klopodas tiel deturni la atenton de la laboristaro de ĝiaj klasaj interesoj.

4. Esperanto je servo de proletaro

Esperanto povas atingi siajn celojn en la kultura vivo de la homaro nur en la manoj de klaso vere tutmonda, kies aspiro al liberigo ne estas iluzio aŭ trompo kiel tiu de la burĝaj pacifistoj kaj de la eklezio. Tial la sola klaso, kiu kapablas realigi la ĝeneralan uzadon de lingvo universala, estas la *laborista klaso.*

Enkonduko de lingvo universala grave faciligos la interpopolan kontakton de la malsupraj tavoloj de la popoloj; lingvo universala al ili malfermos larĝajn perspektivojn en tutmonda skalo. Lingvo universala jam nun fariĝas pli kaj pli necesa por la proletaro en la kadro de la kapitalista sistemo, pro la senĉesa kreskado de la interpopolaj ligiloj. Ĝi fariĝos nepre necesega en la socio bazata sur libera laboro sen ekspluatado, al kiu aspiras kaj por kiu batalas la proletaro klaskonscia.

Esperanto en la manoj de la laborista klaso estos potenca armilo en la klasbatalo.

III. SAT kaj ĝiaj celoj

1. Esperanto je la servo de la proletaj klasorganizaĵoj

Meti en la manojn de la laborista klaso la potencan armilon esperanto por la klasbatalo — jen la historia funkcio de SAT.

La diversaj klasbatalaj organizaĵoj proletaj pli kaj pli akre sentas la mankon de universala lingvo; al ili sin turnas SAT, *proponante al ili siajn servojn*, sed samtempe ilin atentigante, ke ili plene profitos el ĉiuj avantaĝoj de esperanto *nur tiam, kiam ili mem rekomendos kaj favorigos la ĝeneralan lernadon kaj utiligadon de tiu lingvo.*

Sed jam antaŭ atingo de tiu lasta kaj ĉefa celo: oficiala akcepto de esperanto kaj ĝia uzado en la klasaj organizaĵoj proletaj — SAT praktike povas meti sian lingvon je la servo de la proletara klasbatalo:

a) SAT metas sian gazetaron je dispono de la laboristaj organizaĵoj;

b) SAT organizas informservon tutmondan por la diversspecaj asocioj de la proletaro;

c) SAT servas kiel peranto ĉe la interrilatoj de nesamlingvaj asocioj laboristaj.

2. Sur frontsektoro de interpopola interligo, sur kultura kampo

a) por sennaciismo

En la ĝenerala proleta luktado, SAT estas kultura batalorganizaĵo sur la frontsektoro de interpopola interligo. Dum aliaj proletaj organizaĵoj konsideras kiel sian specialan taskon politikan, sindikatan aŭ kooperativan agadon, korpkulturan kaj sportan edukon ktp., la laborista esperantomovado, koncentrita en SAT, havas sian ĉefan batalkampon en la kontraŭnaciema luktado; instruante kaj klerigante, SAT zorgas kutimigi sian anaron — kaj per sia anaro la klason — al *eksternacia sent-, pens- kaj agadkapablo*, celante per tio eduki la specon de la plej bonaj el la tiel nomataj "internaciistoj"; ĝi celas plifaciligi la interrilatojn de siaj membroj, kreskigante ĉe ili per daŭra korespondado, de fabrikejo al fabrikejo, per vojaĝoj ktp., fortikan senton de homeca kaj klasa solidareco, spiritostaton harmoniantan kun la estonta socio, kiam la sociordo nuna, ekonomiaj, ŝtataj kaj naciaj limoj ne plu ekzistos.

b) kontraŭ imperialistaj militoj

Fidela al tiu sia historia rolo, SAT batalas, firma kaj decidita, en intima komuneco kun la aliaj klasorganizaĵoj proletaj kontraŭ la imperialistaj militoj, en kiuj la kapitalista socio portas ĝis frenezeco la nacieman spiriton kaj devigas proletojn diversnaciajn al malamo, mortigo kaj buĉado reciprokaj.

c) kontraŭ dogmoj

Batalante kontraŭ ĉiuj militoj estigataj de la bezonoj de la ekspluatantaj klasoj, SAT nature batalas ankaŭ kontraŭ la restaĵoj de dogmeca spirito, kiu ankoraŭ nuntempe disigas profunde la popolojn, pliakrigante nacian dividecon kaj plifaciligante ekspluaton kaj subpremon de unu popolo flanke de alia. Penante perigi al siaj membroj la novan sciencecan kulturon tuthomaran, SAT ignoras la senbazan kredon je dio, rekomendas al siaj membroj ne esti anoj de iu eklezio kaj atentigas ilin pri ilia morala devo eduki siajn infanojn laŭ scienceca mondkoncepto.

3. Literaturaj celadoj

SAT konsideras kiel unu el siaj plej gravaj taskoj, eldoni en esperanto la verkojn de la plej famaj gvidantoj de la klaskonscia proletaro kaj aliajn valorajn librojn. Ĝi per publikigo de originalaj esperantoliteraturaĵoj celas peri kaj helpi al kreado de literaturo spegulanta la principojn kaj la idearon de la asocio.

4. Unueca fronto proleta

La ĉefa tasko de SAT povas esti *neniel politika*, ĉar jam ekzistas politikaj organizaĵoj klasbatalaj, kaj plenumi iliajn politikajn funkciojn SAT neniel pretendas. SAT penas esti pure *praktika serva aparato, samtempe celante kulturan edukadon.*

La praktikeca, serva, kultureca esenco de SAT antaŭdifinas ĝin kiel organizaĵon de unueca proleta fronto kontraŭkapitalista. Ĉiuj proletoj, sendepende de ilia partianeco politika, nur se ili ne apartenas al kontraŭproletaj organizaĵoj, povas esti membroj de SAT. Ĉiu membro de SAT povas kaj eĉ devas uzi la praktikajn servojn de la asocio profite por sia aparta organizaĵo (ĉu politika, ĉu profesia, ĉu kultura), sed SAT malaprobas kaj evitas ĉian emon transporti en la asocion mem la disputpunktojn, kiuj dividas la diversajn proletajn organizaĵojn. SAT opinias malutila, ke la laboristaro esperantistaro krom sia apartiĝo de la esperantistaro burĝa ankoraŭ dividiĝu laŭ la partiaj tendencoj de la laboristaro por sia ĝenerala laboro esperantista. Nature la membroj de SAT apliku esperanton por la utilo de la laboristaj organizaĵoj kaj partioj kies anoj ili estas. Super ĉio devas stari la unueco de la klaso laborista kaj la komuneco de ĝia batalado kontraŭ la kapitalismo, en ĉiu plene subtenenda unueca fronto proleta.

5. SAT kaj burĝaj, tiel nomataj "neŭtralaj" esperanto-organizaĵoj.

Plenumante sian porproletan funkciadon per utiligo praktika de la lingvo esperanto, SAT kontaktas kun aliaj esperantistaj asocioj nur je teknikaj problemoj, ĉefe pri unueco de la uzata lingva sistemo. Komprenante tamen, ke grandaj nekonsciaj masoj de la laboristaro kaj aliaj proletaj elementoj en multaj landoj daŭre restas ankoraŭ sub influo kaj trompo de la falsa neŭtraleco kaj eĉ tute burĝeca ideologio, SAT neniam devas deturni siajn rigardojn de tiuj organizaĵoj: ĝi devas memorigi je ĉiuj okazoj al la proletaj membroj de tiuj asocioj, ke restante en la burĝa esperantomovado, ili staras en putranta marĉo kaj ke ilia loko estas en la vicoj de la laboristaj esperantistoj, de la SAT-anaro.

Esperanto en lernejon!

En nia malgranda urbeto (Petrovskij-Zavod, Transbajkalia gub.) Esp-movado nun kreskas, kaj marŝas per grandaj paŝoj antaŭen.

Vi do ĉiuj jam povis vidi sur paĝoj de "Senn." pri nur komencintaj kaj organizintaj rondeto kaj kursoj ("Senn." n-o 8 [60]).

Laboro de ĉi tiu rondeto estis interrompita per kaŭzo tre grava: Klubo laborista, kie ni kunvenadis, fermiĝis, ĉar ĝiaj muroj estis malnovaj kaj por vivo de enirantoj en ĝi estis jam tre danĝera.

Trapasis duona monato — ejo estis trovita. Laboro renoviĝis. Ni ĉiuj denove kunvenas.

Depost renovigo de niaj lecionoj, post la konstanta antaŭa laboro de k-do Tomilov, kune kun kelkaj k-doj, estis fondita tre multenombra rondeto de Esp-o ĉe lernejo de dua grado, eĉ ni povas ĝin nomi kiel ŝocieto, nur el gelernantoj.

La 28. jan. ili kunvenis. Parolanto estis k-do Tomilov. Li sufiĉe klarigis la neceson, la utilon kaj grandegan rolon de la lingvo internacia Esp-o, je la servo de l' tutmonda proletaro, kaj alvokis ĝin nepre eklerni; ĉi momente iu el ĉeestantoj laŭte proponis ĉe lernejo organizi kursojn.

Estis evidente, ke gelernantoj tre volas kaj deziras lerni la lingvon, samtempe salutas el koro ĝian enkondukon en lernejon.

Bedaŭrinde ĉe ni jam posedanta nian lingvon — k-doj mankas, pro kio ni devas konstati treegajn malfacilaĵojn por k-do Tomilov, ĉar li eĉ ne plu havas ripozon.

Enskribiĝis en rondeton 108 gelernantoj. Malgraŭ ĉiuj kontraŭaĵoj laboro daŭras kaj estos nepre daŭrigota.

En venonta printempo ni havos verŝajne jam parolontajn gek-dojn ne malpli ol 50, krom rondetanoj ĉe laborista klubo.

Instruadon, kiel en rondeto, samtiel en lernejo k-do Tomilov faras laŭ praktikparola metodo, ĉar ĝi havas pli da sukceso ol la metodo gramatika.

Ni studas libron "Petro", jam legas la "Senn.", sekve povas baldaŭ enirigi SAT ankoraŭ kelkajn k-dojn — pro kio kvankam ni plenumos ne multe niajn komunajn taskojn. *5580 Anatom*

≡ KRONIKO ≡

Denove ni devas ripeti, ke la raportoj por "*Kroniko*" tre ofte enhavas samtempe alvokoforman anoncon per kiu la raportanto petas kutime pri alsendo de ekspoziciajoj kaj korespondajoj (esp.-presajoj, skribajoj ktp.). Unufoje por ĉiam ni diras, ke alvokojn, anoncojn kaj koresp.-anoncojn ni estonte forlasos el la raportoj kaj presigos ilin nur post antaŭa pago. — La raportoj estu koncize verkataj kaj el multaj urboj sendataj — sufiĉas poŝtkarto. *Red.*

Aŭstrio

Wiener Neustadt. La grupo de Aŭstria Laboristo Ligo Esperantista gvidas nun du kursojn kun 28 lernantoj kaj instruas laŭ la lernlibro "Petro". Ĉiuvendrede okazas la grupvespero en la kafejo Bernhardt, Wiener Neustadt, ĉefplaco, dum kiu oni prelegas la "Sennaciulon" kaj diversajn esp. gazetojn. La esperanto movado malrapide sed certe progresas en nia urbo.

Britio

Altrincham apud Manchester. Okazis 28. febr., granda propaganda kunveno por SAT kaj ĝiaj celoj.

K-dino Mrs. France (508) donis elokventan paroladon en la Altrincham Labour Halo al kvindek anoj de la loka partio.

Gilbert Cook (prezidanto de la loka "Trades k. Labour kouncil") prezidis, kaj parolis pri siaj esp. spertoj en Manchester kun hungara revoluciulo, ano de SAT n-o ? K-dino France montris, de "Marx'a" vidpunkto, ke klaskonsciaj laboristoj bezonas SAT, ĉar la mondo estas ekonomie unuiĝinta.

Al la demando por Esp.-kurso, k-do Cook klarigis, ke la "Trades k. Labour Council" tion aranĝos kun la SAT-peranto de Altrincham, Arthur Sheldon (4301), 11 Brentwood Avenue, Jimperley., Cheshire.

Posoa (3328)

Ĉekoslovakio

Plzen. La 28. febr. ĉ. j. kunvenis SAT-anoj de Pilsen kaj ĉirkaŭajo, por priparoli la faktojn kaj niajn devojn por SAT.

Niaj k-doj sufiĉe estis reprezentitaj kaj k-do Schweinfurter enkondukis la ĉeestantojn per sia malferma parolado en nian idearon. K-do Burda parolis pri SAT kaj neceseco de unuecorganizaĵo kaj niaj taskoj en lab. rondoj. La debatintaj k-doj .Pešek kaj Stadler aliĝis al opinioj de parolanto kaj ĉiuj ni ĝoje akceptis proponon fondi liberan SAT-laborkomunon en Pilsen, k-do Stadler ankaŭ kritikis la aŭtoremecon de kelkaj SAT-anoj. Ni varbu kaj propagandu en ĉiuj okazoj! Nun floru nia SAT-laboro unuecfronte! Kunveno ĉiun duan monaton ĉe "*Macht*" en Pilsen. *SAT-ano 4102*

Ĉekoslovakio — Orient-Saksio. La 28. februaro okazis en Dönis apud Grottaŭ (Ĉek.) kunveno de la lab. esp-istoj el la norda parto de Bohemio kaj Orient-Saksio. La 67 ĉeestintoj estis venintaj el 15 lokoj de ambaŭ landoj. La samtempe aranĝita esperanto-ekspozicio ne inde sukcesis, ĉar la tieaj laboristaj organizajoj ne estis invititaj sufiĉe frue. Tio devas esti instigo, estonte pli intense prepari similajn aranĝajojn. — La celo de jenaj kunvenoj estas — kiel deklaris kamarado Bauer — ĉiam denove senti kaj agi kiel klaskonsciaj laboristoj, por kiu nia Esperanto estas internacia ilo. Kelkaj grupoj raportis pri sia laboro respektive sukceso. Samtempe oni priparolis la diversajn instrumetodojn kaj la eblon, kie oni ankoraŭ povus komenci kurson. Rilate al diversaj opinioj por SAT kaj LEA k-do Bauer atentigis, ke tio ne devas disigi nian komunan laboron; krome la pasinta SAT-kongreso elektis propran komision, kiu solvu ĉi-tiun demandon. K-dino Bouda diris, ke ŝi kiel delegitino en Sovetio spertis la grandan valoron de Esp. kiel interkompreniĝilo, kaj ke ŝi ĉiam denove ekkonas, ke nia lingvo en la land- kaj mondskalo tre helpas kaj helpos, fratigi la laboristaron. — Ĉiuj deziris, plej eble baldaŭ denove renkonton, ĉar oni multe lernas per tio.

SAT-ano 4666

Francio

Marseille. Daŭrigante sian viglan varbadon, la labor. esp. grupo organizos, je la fino de la kursoj (aprilo) ekspozicieton. Danke ni ricevos poŝtkartojn, let., dokum. el ĉiuj specoj. Oni ĉion adresu je la nomo de la SAT-grupo al k-do Ferrero Emile, 20, rue des Convalescents, Marseille.

Germanio

Dortmund. Danke al la efika laboro de la frankfurtaj gekamaradoj dum la internacia laborista olimpiado la esp-a movado en nia urbo ricevis ĝojigan impulson inter la sportularo. Antaŭ unu jaro nenia esp-a movado ekzistis ĉi tie. Antaŭ kvin monatoj komenciĝis kvin komencantokursoj kun ĉirkaŭ 140 gelernantoj. Nun post finiĝo de la kursoj restis ĉirkaŭ 65 fidelaj al ni. Tio sufiĉe kontentigas nin konsiderante, ke du fitradicioj malhelpadas progreson de spiritaj fluoj: Eklezio kaj alkoholo! Nia anaro nun intencas praktiki la lingvon kun interesuloj en ĉiuj landoj. Pro tio ni petas sendi al ni skribajojn bonstilajn, kiujn ni respondos kolektive kaj bonstile. Samtempe ni petas alsendi ekspozmaterialon (gazetojn, poŝtkartojn ktp.) por grandioza ekspozicio okazonta la 13. junio 1926 ĉe laborista sporttago en nia urbo. Eksterlandanoj okaze

La senlabora koaksserĉanto

de SAO

I.

Pro la "ekonomia krizo" (kiu ja daŭras tiel longe, kiel regas la konata ora bovido) li fariĝis senlabora. En unu ĉambreto li loĝis kun sia patro. Dum tuta sia vivo la patro laboris, laboregis ĝis kiam oni lin, la kadukulon ne plu bezonis. Malsato estis ĉiutaga gasto ĉe ili. Cetere, la malsaton ili povis toleri ĝis certa grado sed nun — la vintro venis. Karbon? Ili ne havis. Forneto staris en la angulo mirante, ke ĝi ne estas nutrata per brulajo.

La junulo vagis tra la stratoj, frostante, penante varmiĝi. Ekmalsanetis la patro pro la ĉiama restado en malvarma ĉambro — — —. Ĝis nun la historio estas pli malpli ofta sed nun komenciĝas la iom aparta sorto de nia junulo.

Ĉiutage li iris al la senlaborula oficejo por demandi pri laboro. Kaj ĉiam li preterpasis karbominejon, kiu lokiĝis proksime de lia loĝejo. Ĉiutage li vidis el la mineja pordego elveturantajn grandajn aŭtomobilojn, ŝarĝitaj per amaso da koakso, kiun mendis la bonstatuloj. Oftfoje li jam observis, ke la koakseroj de sur la aŭtomobiloj falis teron. La "ekonomia krizo" ja devigis la proletojn forveturigi kiel eble plej multe da koakso — do ili ŝarĝis tro multe. Tamen, la nekomprenemaj aŭtomobiloj tuj redonis parton de la troa ŝarĝo.

Jen vidinte tion, nia senlabora amiko kuregis hejmen. Li provizis sin per sako kaj reen rapidis. Reatinginte la minejan placon li diligente kolektadis la koakserojn, kiuj kuŝis sur la strato laŭlonge de la vojo, kiun uzis la aŭtomobiloj. Rapide la saketo pleniĝis. Li hejmenmarŝis ĝojoplene. La forneto avide konsumis la koakson kaj post mallonga tempo en la ĉambro regis agrabla varmo. Kvazaŭ nova vivo komenciĝis. Nun almenaŭ la vintro ne plu turmentis ilin ambaŭ. Kaj ĉiutage la senlabora junulo serĉis koakson — — —.

Pluvema mateno. Nia koaksserĉanto atendis pli ol horon sed li ne bonŝancas hodiaŭ. Aŭtomobiloj sufiĉe multe alveturadis. Sed neniu koaksero falis teren. La aŭtomobiloj estis pli zorgeme ŝarĝitaj.

Li ektremis. "Dio — se mi hodiaŭ ne ricevus hejtajon — la patro remalsaniĝus . . . li eble povus —." Li ne plu pripensis. Nova aŭtomobilo alproksimiĝis. Kiam ĝi estis preterveturinta li postkuris, kaptis la randon de la fermbreto, tiris sin supren — jen, supre sur la koakso li sidis. Fulmrapide li plenigis la saketon. Ankoraŭ unu — du, koakseroj — preta! Li saltis straten, feliĉa ke li nun povos varmigi la ĉambron.

"Ekstariĝu!" iu vokis. Li turniĝis — antaŭ li staris policisto. Kaj nun komenciĝis la kutima afero. La koaksserĉanto diris sian nomon, straton; la policisto ĉion atente notis — — —.

II.

Post kelkaj semajnoj la junulo staris antaŭ la juĝistoj. Li klarigis, kial li "ŝtelis", pro la malvarma ĉambro pro la malsana patro kaj karbo mankis —. "Kial vi ne anoncis vin ĉe la urba bonfarejo?" (La urba "bonfarejo" pagas ĉiusemajne iom pli ol dolaron!) La juĝisto demandis. "Tiu institucio certe estus helpinta vin. Ĉiukaze vi prenis tion, kio ne apartenis al vi, do vi ŝtelis. Ŝtelado estas punenda — — —."

En la aŭskultejo sidis la patro malsata febre frostante kun larmplenaj okuloj.

Alian tagon la gazeto raportis pri la senlabora koaksserĉanto plendante pri senmoraliĝo de la junularo ktp. Sub tio staris jena anonco:

"En la kunsido de la minejoposedantoj oni konatigis, ke la karboproduktado bone progresas. Tion kaŭzas la plilongigita labortempo kaj la malaltigitaj salajroj, kiujn ni pro la "ekonomia krizo" devis redukti. La akciuloj pli reinteresas pri la entrepreno, ĉar la dividendoj pli sumiĝis."

Nia amiko suferas en malliberejo. La patron subtenas la urba bonfarejo (kiu pagas ĉiusemajne iom pli ol dolaron). Kaj la sinjoroj de la minejo — ĉu ili ne rabas? Ili estas profesiaj pravigitaj rabistoj. Neniu punas ilin kaj ili havas la rimedojn deteni de si tiujn, kiuj rabis pro mizero. Ili posedas la produktilojn, maŝinaron kaj — la potencon. Ĉu ni penu havigi al ni la produktilojn kaj la potencon, aŭ ĉu ni atendu, ĝis kiam oni nin traktas tiel same kiel la senlaboran koaksserĉanton?

vizitu nin. Ĉiu alsendajo kaj vizito el eksterlandoj helpos sennaciuligi nian rondon. Adresu al: A. von der Heid, Dortmund, Junggesellenstr. 9. Germanio.

Dresden. En kunveno, okazinta la 4. februaro oni elektis k-don Szezepanski kiel peranton. Estas decidita kotizo de 10 pf. pomonate de ĉiu k-do por la loka SAT-anaro. Kunvenoj okazas ĉiun unuan jaŭdon de l' monato en Popoldomo. Loka SAT-movado reviviĝas iom post iom spite kelkaj malhelpajoj. Bedaŭre estas, ke partiaj tendencoj, retenas ankoraŭ multajn k-dojn de aliĝo al SAT, kiu realigu unikan fronton de l' laboristaro. Sed tamen ni antaŭenmarŝos. *Rudolf Szczepanski (2611)*

Polio

Lublin. La 24. febr. k. j. okazis sub prezideco de k-do Przybyszewski la ĝenerala jarkunveno de nia societo "Laboro". Pri la agado de l' pasinta jaro raportis sekretario nia k-do M. Tuler. Post la diskutado okazis elektoj de nova estraro. La rezulto de la balotado estas jena: prezidanto k-do H. Halpern, anstataŭanto k-do J. Zavada, sekretario k-do M. Tuler, kasisto k-do M. Tudrej.

La kunvenoj de l' membraro okazadas ĉiudimanĉe de 11—1 h. posttagmeze en nia nova ejo: Beznardynska 28 unua etaĝo.

La estraro decidis je sia kunsido de la 28. febr. aranĝi 2 kursojn de Esperanto. Unu kun juda kiel instrulingvo por judaj laboristoj kiun gvidos k-do M. Tuler, kaj unu por polaj laboristoj kun instrulingvo pola kiun gvidos k-do J. Zavada. La enskriboj jam komenciĝis. *M. Tuler*

I. R. H. kaj Esperanto

Dum interna kunveno de I. R. H. en Holando estis laŭtlegata traduko de letero (en Esp-o), kiun ricevis nia kamarado Dekker de rusa I. R. H.-ĉelo. En ĝi tiu letero estis skribita pri la labormetodo de ĉi ĉelo, pri la uzado de kolektita mono ktp. En Nederlando preskaŭ ne ekzistas interrilato de la membroj kun la sekcioj kaj tial la Ĝenerala Konsilantaro de I. R. H. ŝatus ricevi leterojn de alilandaj ĉeloj pri la interna vivo, laboro ktp. Tiuj leteroj estos pritraktataj dum la I. R. H.-Kongreso en aprilo 1926.

Tutmondaj kamaradoj, helpu!

La 27. kaj 28. marto 1926 okazos la tutlatvia kongreso de socialdemokrata partio en Riga. Dum la kongreso oni pridiskutos ankaŭ la demandon pri internacia lingvo Esperanto. Kvankam la 5. regiona komitato de la partio kaj la centra komitato en ĉi-tagoj tre favore rilatis al Esperanto, tamen estas grupo, kiu treege kontraŭstaras kaj malhelpas al la afero. Ĉi grupo konsistigas la kulturkomision de la partio. Antaŭ kelkaj tagoj ĝi akceptis treege malfavoran al Esperanto rezolucion, kio povos influi la kongresanojn.

Karaj kamaradoj tutmondaj, montru nun al la skeptikuloj, ke Esperanto vivas, ke ĝi ne nur estas taŭga interkomprenilo por la tutmonda laboristaro, sed de lasta jam aplikata. Sendu esperantlingvajn saluttelegramojn — leterojn al menciita kongreso laŭ jena adreso:

"Riga, Latvio, Socialdemokratu partijas kongresam".

Partioj, asocioj, profunioj, societoj, grupoj konsciu pri via devo. *A. Krastin*

Korespondejo

5650 — Bonvolu ĝuste afranki viajn let. jam dufoje mi pagis punafrankon.

4786 — Nuligu tiun kotizmarkon. *Adm.*

5458 — Manuskriptoj kun la de vi cititaj titoloj ne alvenis.

728 — Vi ricevos skriban respondon.

5738 — Vi ricevos skriban respondon rilate "Kion ni kantu".

5402 — "Senn." alvokis denove pri sama temo en n-ro 22. *Red.*

Esperanto en la Internacia Laboroficejo

Jam de pli ol 5 jaroj la Internacia Labor-Oficejo en la Ligo de Nacioj uzas Esp-on por siaj celoj. Al la organo "Esperanto" de la Universala Esperanto Asocio en Genève ĝi aldonas en eldono de 10000 ekzempleroj apartan Bultenon en Esp-o. La oficejo ankaŭ dissendas ĉiujn informojn por la gazetaro krom en angla kaj franca lingvoj ankaŭ en Esp-o. *I. E. S.*

Kunvoko al Locarno

3.—6. aprilo 1926

LABORPROGRAMO

Sabato, 3. aprilo, 5 h. vesp., Malfermo en la Salono de la Packonferenco (Palaco de Justeco)
Dimanĉo, 4 aprilo, 10 h. mat., kunsido de C. K.
Lundo, 5. aprilo, 9.30 h. mat., komuna kunsido
Lundo, 5. aprilo, 3 h. ptm., komuna kunsido
Mardo, 6. aprilo, 9,30 h. mat., kunsido de K. R.
Mardo, 6. aprilo, 3 h. ptm., komuna kunsido

Por K. R. — *John Merchant*
Por UEA — *Hans Jakob*

Internacia Centra Komitato de la Esperanto-Movado
Dr. Edmond Privat, Prezidanto — *Robert Kreuz*, Ĝen. Sekretario

Atentu!

Odesa SAT-grupo interkonsentis kun Redakcio de lab. semajna ilustrita ĵurnalo "Ŝkval" pri presado de diversaj fotajoj el laborista k. kamparana vivo. Por ĉiu presita fotajo la Redakcio pagas 1,5 dol. (3 rubl.) al sendinto. Adresu: *Sovet-Unio, Odessa, Krasny pereulok, N 11/13, al Peranto de SAT B. Kasparov.*

Stenografistoj

Dum pasko 1926 okazos Asoci-tago de la germana Lab. Steno.-Asocio, sistemo Arends. Por interesigi ankaŭ la stenografistojn por nia lingvo, kiu ja ankaŭ havas similan kulturan celon kiel ni, provu de la vialandaj stenografistaj unuiĝoj sendigi esperantlingve salutleterojn al tiu Asocitago. Ankaŭ esperantogrupoj kaj lab.-organizajoj agu same. Adr. Bundestag des Deutschen Arbeiter-Stenographenbundes, System Arends, Volkshaus, *Görlitz i. Schl.* (Germanio).

Sendu fotografajojn!

La eldonejo de la "Arbeiter Illustrierte Zeitung" (Laborista ilustrita gazeto) petas sendi al ĝi fotografajojn de Esperanto-grupoj, ekskursoj k. a. okazoj ĉiulandaj, kiuj interesas la laboristaron. La koncerna eldonejo promesas eĉ pagi iom da rekompenco aŭ sendos almenaŭ ekzempleron de l' gazeto, kiu enhavas la fotografajon de vi senditan.

Ni valorigu nian lingvon laŭeble!

Adresu al *"Proleta Esperanto Presservo"* **Leipzig**, Gerberstr. 24 H. (Germanio).

Kiu scias

rekomendi libron, kies enhavo temas pri "Epidemia encifalit" (lat. espr.) "Esenco de dormo", letargia stato? Ĉu ĝi estas presita en angla, franca, germana aŭ esperanta lingvoj, ne domaĝas; ĉiu estas egalvalora. Oni informu pri titolo, aŭtoro kaj eldonejo la **Adm. de SAT aŭ W. Torner, Königsberg i. Pr. 9, Flottwellstr. 18, I.**

Laboristoj de Odesa Vitra Uzino koresp. kun ĉiulandaj proletoj pri lab. vivo, prof. mov. kaj politiko L, PK, Pl. Nepre resp. Adr.: *Odessa, Sovet-Unio. II zastava, Melnikova, 8. Stekolny zavod, al k-do Malević.*

LA Ĝenerala Konsilantaro de I. R. H. en Holando

petas de ĉiulandaj anoj aŭ ĉeloj de la I. R. H. leterojn *en Esperanto* pri iliaj labormetodoj, propagando, ktp. Sendu ĉion antaŭ la 10. aprilo 1926 al

K-do R. A. Dekker, Kanaalstraat 161, Amsterdam (Nederlando)

Presejo: UNS-PRODUKTIVGENOSSENSCHAFT, LEIPZIG